

LI Č A J L D POSETILAC

Prevela
Branislava Radević-Stojiljković

 Laguna

Naslov originala

Lee Child

THE VISITOR

Copyright © 2000 by Lee Child

Translation copyright © 2014 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Mojim roditeljima Odri i Džonu,
koji su me naučili kako da čitam, i zašto*

CV DŽEKA RIČERA:

Ime:

Džek Ričer
(srednje ime nema)

Nacionalnost:

SAD

Osnovne telesne odlike:

visina 195 cm
težina 99–113 kg
obim grudi 127 cm

Veličina odeće:

gornji deo 3XLT
unutrašnja dužina nogavice
95 cm

Boja očiju: plave

Osobeni znaci:

Ožiljak kod levog oka, ožiljak
na gornjoj usni

Obrazovanje:

Škole vojnih baza vojske SAD
u Evropi i na Dalekom istoku;
vojna akademija Vest Point

Služba:

Trinaest godina u vojnoj poli-
ciji vojske SAD; 1990. godine s
čina majora degradiran u čin

kapetana, 1997. godine otpu-
šten iz službe s činom majora

Odlikovanja:

Najvišeg reda:

Orden srebrne zvezde, Odliko-
vanje najvišeg reda za službu u
odbrambenim snagama, Legija
zaslužnih

Srednjeg reda:

Vojničko odlikovanje, Orden
bronzane zvezde, Odličje pur-
purnog srca

Nižeg reda:

„gvozdeni opiljak“

Adresa prebivališta:

nepoznata

Porodica:

Majka: Žozefin Mutije Ričer,
rođ. 1930. u Francuskoj, umrla
1990.

Otac: mornarički oficir vojske
SAD, služio u Koreji i Vijetnamu

Brat: Džo, rođ. 1958, umro
1997; pet godina u obaveštaj-
noj službi vojske SAD; služba
u Ministarstvu finansija, Ode-
ljenje državnog trezora

Umeća i veštine:

Stručnjak za malokalibarsko naoružanje, majstor u rukovanju ručnim oružjem i borbi izbliza

Šta nema:

Vozačku dozvolu; kreditne kartice; državne povlastice; prijave poreza; izdržavana lica

Jezici:

Tečno govori engleski i francuski, koristi se španskim

JEDAN

KAŽE SE DA JE ZNANJE MOĆ. Što više znanja, to više moći. Zamislite da znate dobitne brojeve na lutriji? Sve? Ne da ste ih pogodili, ne da ste ih sanjali, nego da ih stvarno znate? Šta biste uradili? Otrčali biste u radnju. Ispisali biste te brojeve na tiket. I dobili biste.

Isto važi i za berzu. Zamislite da stvarno znate koje će akcije skočiti? A da nije reč o slutnji ili o predosećaju. Da nije reč o predviđenim kretanjima, ni o igri postotaka, ni o tome da vam je neko šapnuo nešto na uvo ili nagovestio. Reč je o pravom, čistom znanju. Zamislite da ga posedujete. Šta biste uradili? Pozvali biste svog brokera. Kupili biste te akcije. A onda biste ih kasnije prodali, i obogatili se.

Isto važi za košarku, za konjske trke, šta god. Fudbal, hokej, sledeću prvu ligu bejzbola, za bilo koji sport – ako možete da predvidite budućnost, na konju ste. Nema sumnje. Isto važi za Oskara, za Nobelovu nagradu, za prvi sneg ove zime. Isto važi za sve.

Isto važi i za ubijanje ljudi. Morali biste unapred znati kako to da učinite. Taj deo i nije previše težak. Ima mnogo

načina. Neki su bolji od ostalih. Većina uključuje i prepreke. I zato koristite znanje koje imate pa izmislite neki nov način. Mislite, mislite i mislite, i dođete do savršenog metoda.

Mnogo pažnje poklanjate pripremi. Jer savršen metod nije i lak metod, a pažljivo planiranje je veoma važno. To je za vas prosto kô pasulj. Vi nemate problema s pažljivom pripremom. Nikakvih problema. A kako biste i imali, s vašom inteligencijom? I posle sve vaše obuke?

Znate da će veliki problemi naići tek kasnije. Kako biti siguran da ćeš se izvući? Koristite svoje znanje. Vi znate više od većine ljudi o tome kako radi policija. Mnogo puta ste je videli na delu, ponekad izbliza. Znate šta traži. I zato joj ne ostavljate ništa što bi mogli naći. Sve prođete u svojoj glavi, vrlo precizno i određeno i pažljivo. Isto onako pažljivo kao što biste popunili lutrijski tiket za koji ste sigurni da će vam doneti bogatstvo.

Ljudi kažu da je znanje moć. Što više znanja, to više moći. I tako postajete gotovo najmoćniji čovek na svetu. Kad treba da ubijete nekog. I da se izvučete da vas ne uhvate.

Život je pun odluka, procena i nagađanja, pa dođete do tačke kad toliko naviknete da odlučujete, procenjujete i nagađate da nastavite to da činite čak i kad nije neophodno. Počnete sa *šta ako*, pa razmišljate o tome šta biste učinili da je nečiji problem vaš problem. To ume da pređe u naviku. A Džek Ričer je imao tu naviku, i previše. I zato je sedeo sam za stolom jednog restorana, zurio u leđa dva tipa nekih šest metara dalje od njega i pitao se hoće li biti dovoljno da ih samo otera uz upozorenje ili se mora dodatno potruditi da im slomi ruke.

Bilo je to pitanje dinamike. Već zbog same dinamike grada, nov italijanski restoran u kraju Trajbeka, poput ovog u kom se Ričer upravo nalazio, biće uglavnom prazan sve dok neki stručnjak za hranu ne napiše o njemu članak u *Njujork tajmsu*, ili dok neki kolumnista *Obzervera* ne primeti da je dve noći zaredom u restoranu bila neka poznata ličnost. Ali ništa od toga se još nije dogodilo i mesto još nije bilo puno, pa je stoga bilo savršen izbor za momka koji hoće da večera negde blizu stana svoje devojke jer je ona ostala do kasno u kancelariji. Dinamika velikog grada. Zbog nje je Ričer neizbežno bio tamo. Zbog nje su neizbežno bila tamo i ta dva tipa koja je posmatrao. Zato što dinamika grada nalaže da svaki novi komercijalni pokušaj pre ili kasnije privuče posetu nekog ko želi redovnih trista dolara nedeljno u zamenu za to da ne pošalje svoje momke da sve porazbijaju drškama od sekira ili bejzbol palicama.

Dva tipa koje je Ričer posmatrao stajala su blizu šanka i tiho razgovarala s vlasnikom. Šank je bio više simboličan, napravljen preko jednog ugla prostorije. Tvorio je, sa dva zida, trougao oštarih uglova, stranica dugačkih između dva i dva i po metra. To i nije bio šank za kojim bi neko stvarno sedeo i pio nešto. Više je predstavljao tačku fokusa. Mesto gde drže boce s pićem. Bile su nagurane u tri reda po staklenim policama ispred ogledala s mat šarama. Na donjoj polici nalazili su se registar-kasa i aparat za kreditne kartice. Vlasnik je bio sitan i nervozan čovek, koji se povukao u sam ugao trougla i stajao leđima prislonjen na fioku s gotovinom. Ruke je odbrambeno skrstitio na grudima. Ričer mu je video oči. Odavale su raspoloženje na pola puta između neverice i panike, i letele su tamo-amo po prostoriji.

A prostorija je bila velika, možda i dvadeset metara duga, kvadratnog oblika. Visoke tavanice, moguće i čitavih

osam metara. Zidovi su bili od presovanog lima, više mat nego glatkog, pa su se presijavali mutnim sjajem. Zgrada je bila starija od sto godina, i ova prostorija je za to vreme verovatno korišćena za sve i svašta. Možda je u početku tu bila fabrika. Prozori su svakako bili dovoljno veliki i brojni da osvetle neki industrijski pogon davno, kad je grad još bio visok samo pet spratova. A potom je možda postala prodavnica. Možda čak i izložbeni prostor za automobile. Dovoljno je velika. A sad je italijanski restoran. Ne italijanski restoran tipa „crveno-beli karirani stolnjaci i mamin sos“, već restoran u čiji je izbeljeni avangardni dekor uloženo trista hiljada dolara i u kojem vam poslužuju sedam-osam ručno umešenih ravioli-smotuljaka na velikom tanjiru i to nazivaju obrokom. Ričer je tu jeo deset puta za poslednje četiri nedelje otkad je otvoren, i uvek je odlazio gladan. Ali hrana je bila tako kvalitetna i ukusna da je preporučivao restoran drugima, a to stvarno nešto znači jer Ričer nije bio veliki gurman. Mesto se zvalo *Mostro's*, što – koliko je on znao italijanski – znači *Monstrumovo*. Nije bio siguran na šta se zapravo taj naziv odnosi. Svakako ne na veličinu porcije. Ali imao je izvesnu zvučnost, i čitavo mesto od bledeg drveta javora, belih zidova i detalja od mat aluminijuma bilo je veoma privlačno. Ljudi koju tu rade bili su srdačni i budili poverenje. Iz izvanrednih zvučnika visoko na zidovima puštali su opere, cele, od početka do kraja. Po svom laičkom mišljenju, Ričer je bio svedok početka restorana s velikim ugledom.

Ali veliki ugled je, očigledno, bio još daleko. Oskudan avangardni enterijer lepo deluje kad imaš samo dvadeset stolova u prostoru dvadeset sa dvadeset metara, ali on za četiri nedelje nikad nije video da je zauzeto više od tri stola.

Jednom je čak bio jedini gost čitavih devedeset minuta, koliko je tamo proveo. A večeras je tu jeo samo još jedan par, pet stolova dalje od njega. Sedeli su jedno nasuprot drugom, postrance od Ričera. Muškarac je bio srednje visine i pepeljast. Kratke pepeljaste kose, plavih brkova, u svetlosmeđem odelu i smeđim cipelama. Žena je bila tanka i tamnokosa, u suknji i žaketu. Uz nogu od stola pored njenog desnog stopala bila je prislonjena akten-tašna od veštačke kože. Oboje su imali oko trideset pet godina i izgledali su umorno, pohabano i pomalo aljkavo. Bilo im je dobro zajedno, ali nisu mnogo razgovarali.

Ona dva tipa za šankom su pak govorila. To je bilo izvesno. Naginjali su se napred, savijali se iz pojasa i govorili brzo i ubedljivo. Vlasnik se naslanjao na registar-kasu i izvijao se unazad u jednakoj meri. Kao da je svu trojicu zahvatio moćan nalet vetra kroz prostoriju. Ona dva tipa su bila vrlo krupna i visoka. U potpuno istim tamnim vunenim kaputima, delovali su još šire i krupnije. Ričer im je video lica u ogledalima iz boca s pićem. Maslinasta koža, tamne oči. Nisu Italijani. Sirijci ili možda Libanci, ali generacija odrasla u Americi, bez ostataka bilo čega arapskog. Bili su veoma uneti u ubeđivanje. Tip zdesna napravio je brišući pokret rukom u stranu. Bilo je jasno da dočarava bejzbol palicu koja ruši boce s polica. A onda je zamahao rukom gore-dole pokazujući kako će porazbijati police. *Jedan udarac ih može smrskati od vrha do dna*, govorio je taj pokret. Vlasnik je prebledeo. Brzo je pogledao u stranu, ka policama.

Onda je tip sleva odsečno povukao rukav unazad, kucnuo po satu na ruci, pa se okrenuo da ode. Partner mu se uspravio i pošao za njim. Prešao je rukom po najbližem stolu i oborio jedan tanjir na pod. Tanjir je pao na pločice

i razbio se, parajući zvukom operu u vazduhu. Onaj pepeljasti čovek i tamnokosa žena sedeli su nepomično i gledali na drugu stranu. A ona dvojica su polako izašla kroz vrata, podignutih glava, samopouzđano. Ričer ih je pratio pogledom sve dok nisu izašli na pločnik. Onda je vlasnik izašao iza šanka, kleknuo i počeo da skuplja parčad razbijenog tanjira vrhovima prstiju.

„Jeste li dobro?“, dobaci mu Ričer.

Čim je izustio te reči, znao je da zvuči glupo. Čovek je samo slegao ramenima, s ojađenim izrazom lica. Ivicama šaka skupljao je krhotine na gomilu. Ričer je ustao sa stolice, prišao mu i raširio salvet po pločicama pa počeo da stavlja komade na njega. Pet stolova dalje, onaj par ih je posmatrao.

„Kad se vraćaju?“, upita Ričer.

„Za sat“, odgovori ovaj.

„Koliko traže?“

Čovek ponovo sleže ramenima i kiselo se nasmeši.

„Dobio sam početnički popust“, reče. „Dvesta nedeljno, a četiristo kad se pročujem.“

„Hoćete da platite?“

Čovek napravi tužnu grimasu. „Hoću da nastavim posao, valjda. Ali neće mi u tome mnogo pomoći plaćanje dva računa nedeljno.“

Pepeljasti čovek i tamnokosa žena gledali su u suprotni zid, ali slušali su ih. Opera je prešla u ariju u molu, i diva je zapevala dubokim, žalosnim tonom.

„Ko su oni?“, tiho upita Ričer.

„Nisu Italijani“, odvrati ovaj. „Ne znam, neke obične siledžije.“

„Mogu li da se poslužim vašim telefonom?“

Vlasnik klimnu glavom.

„Znate li za neku radnju s kancelarijskim materijalom koja se kasno zatvara?“, upita Ričer.

„Ima jedna na Brodveju, dva bloka odavde“, reče čovek. „Zašto? Imate nekog posla?“

Ričer klimnu glavom.

„Aha, imam posla“, reče.

Ustao je i prošao iza šanka. Pored nove knjige rezervacija stajao je nov telefon. Knjiga je izgledala kao da nijednom nije otvorena. Ričer je podigao slušalicu, ukucao broj i sačekao da dvaput pozvoni pre nego što se neko javio s druge strane veze, kilometar i po dalje i četrdeset spratova više.

„Alo?“, kazala je.

„Hej, Džodi“, reče on.

„Hej, Ričere, šta ima novo?“

„Hoćeš li uskoro završiti?“

Čuo ju je kako uzdiše.

„Ne, noćas ostajem duže“, odgovorila je. „Složen zakon, a oni hoće mišljenje za juče. Žao mi je, stvarno.“

„Ništa ne brini“, reče on. „I ja imam nešto da obavim. A posle ću se vratiti u Garison.“

„Važi, čuvaj se“, reče ona. „Volim te.“

Čuo je šuškanje pravnih dokumenata i veza se prekinula. Spustio je slušalicu, izašao iza šanka i vratio se svome stolu. Ostavio je četrdeset dolara ispod tanjirića od espresso kafe i krenuo ka vratima.

„Srećno“, dobacio je vlasniku.

Ovaj je, čučeci, neodređeno klimnuo glavom, a onaj par za udaljenim stolom gledao ga je kako odlazi. Ričer je podigao okovratnik kaputa pa uvukao glavu u ramena, ostavio operu za sobom i izašao na pločnik. Bio je mrak, a vazduh je bio vlažan i hladan. Oko uličnih svetiljki videli su se mali

oreoli magle. Koraćao je na istok, ka Brodveju, prelazeći pogledom po neonskim natpisima iznad radnji. Bila je to mala radnja s robom oznaćenom cenama ispisanim na velikim fluorescentnim kartonima isećenim u obliku zvezda. Sve je bilo veoma povoljno, što je Rićeru i odgovaralo. Kupio je mašinicu za etikete i tubu superlepka. Onda se opet pogrbio u kaputu i krenuo na sever, ka Džodinom stanu.

Njegov auto s pogonom na sva četiri toćka bio je parkiran u garaži ispod zgrade. Izvezao se uz rampu pa skrenuo južno, na Brodvej, a onda na zapad, nazad ka restoranu. Kad je stigao u ulicu, usporio je i pogledao kroz velike prozore. Unutrašnjost je svetlucala od odblesaka halogenog svetla na belim zidovima i svetlom drvetu. Nije bilo gostiju. Stolovi su, svi do jednog, bili prazni, a vlasnik je sedeo na barskoj stolici uz šank. Rićer je skrenuo pogled pa obišao oko bloka i nepropisno se parkirao na samom ulazu u ulićicu koja je vodila ka vratima iz kuhinje. Ugasio je motor i svetla, i čekao.

Dinamika velikog grada. Jaki terorihu slabe. I to se nastavlja, kao i uvek, sve dok ne naiđe neko jaći, neko s obićnim ljudskim razlogom da ih u tome spreći. Neko kao Rićer. Nije imao nikakvog razloga da pomaže ćoveku kog ne poznaje. U tome nije bilo nikakve logike. Nikakvog plana. U tom trenutku je, u gradu s osam miliona ljudi, sigurno bilo na stotine jakih što povređuju slabe, možda čak i na hiljade. Baš u tom trenutku. On neće tragati za njima. Neće poći ni u kakav veliki pohod. Ali isto tako neće ni dozvoliti da mu se to dešava pred nosom. Ne može se tek tako okrenuti i otići. Nikad to nije uradio.

Izvadio je iz džepa mašinicu za etikete. Uplašiti i oterati onu dvojicu samo je pola posla. Važno je šta oni misle o tome ko ih je uplašio. Zabrinuti građanin koji je sam ustao u odbranu vlasnikovih prava ne ostavlja neki veliki utisak,

ma koliko bio efikasan taj zabrinuti građanin. Niko se ne plaši usamljenog pojedinca, jer svakog usamljenog pojedinca možete nadvladati čistom brojčanom nadmoći, pa usamljeni pojedinac pre ili kasnije mora umreti ili se povući ili izgubiti interesovanje. Ono što ostavlja dubok utisak jeste *organizacija*. Nasmešio se i pogledao dole u aparat pa počeo da proučava kako se njime rukuje. Za probu je otkucao svoje ime pa otkinuo traku i osmotrio je. *Ričer*. Pet slova utisnutih belim na plavoj plastičnoj traci, za dlaku dužoj od dva i po centimetra. To znači da će etiketa za prvog tipa biti dugačka oko dvanaest i po. A ona druga oko deset, možda jedanaest, za drugog tipa. Idealno. Ponovo se nasmešio kuckajući i šampajući, pa odložio završene trake na sedište pored sebe. Iako imaju samolepljivu poleđinu kad se skine papirni sloj, njemu je trebalo nešto jače. Zato je kupio superlepak. Odvio je zatvarač male tube, njenim plastičnim šiljkom probio metalnu foliju i pripremio tubicu za akciju. Zatvorio ju je i, zajedno s trakama, stavio u džep. Potom je izašao iz kola na hladan vazduh i stao u senku da čeka.

Dinamika velikog grada. Njegova majka se plašila velikih gradova. Tako ga je vaspitavala. Govorila mu je da su *veliki gradovi opasna mesta. Puni su žestokih, zastrašujućih tipova*. I on sam je bio žestok dečko, ali izlazio je u grad kao tinejdžer i bio je voljan da joj poveruje. A onda je video da je majka u pravu. Ljudi na gradskim ulicama bili su bojažljivi, povučeni i skloni da uzmaknu. Držali su se podalje i prelazili na drugu stranu ulice samo da izbegnu da se s njim mimoiđu. Bilo je to tako očigledno da je on bio ubeđen kako su zastrašujući tipovi odmah iza njega na ulici. A onda je iznenada shvatio: *Ne, ja sam zastrašujući tip. Mene se plaše*. To je bio otkrovenje. Video je svoj odraz u staklu izloga i shvatio kako se to dogodilo. Prestao je da raste u

petnaestoj, ali je već tad dostigao visinu od bezmalo dva metra, i bio težak skoro sto kila. Pravi džin. A poput većine tinejdžera u to vreme, oblačio se kao skitnica. Oprez koji mu je majka usadila ogledao mu se na licu kao bezizražajan, ukočen pogled. *Mene se plaše*. To ga je zabavljalo pa se smeškao, a ljudi su uzimali još dalje. Od tada pa nadalje, znao je da su veliki gradovi isti kao i sva ostala mesta, i da na svakog čoveka kog bi trebalo da se plaši u velikom gradu ima devetsto devedeset i devet drugih koji se mnogo više plaše njega. Koristio je to saznanje kao taktiku, pa je koračao s hladnokrvnim samopouzdanjem, a njegov pogled je udvostručio dejstvo na ljude. Dinamika grada.

Kad je prošlo pedeset pet minuta od urećenog sata, izašao je iz senke i stao na ugao, naslonio se leđima na cigleni zid zgrade u kojoj se nalazi restoran, još čekajući. Mogao je da čuje operu, slab zvuk je dopirao kroz staklo pored njega. Saobraćaj je brujao i tutnjao preko šahtova na ulici. Na suprotnom uglu nalazio se bar s izduvnim ventilom iz kog su kuljale buka i para na neonskom osvetljenju. Bilo je hladno i ljudi na pločniku su žurno promicali pored njega, lica zaklonjenih šalovima. S rukama u džepovima, rame-nom naslonjen na zid, posmatrao je saobraćaj koji je tekao u njegovom pravcu.

Ona dvojica su se vratila tačno na vreme, u crnoj *Mercedesovoj* limuzini. Parkirali su se jedan blok dalje, uz sam ivičnjak, svetla su se ugasila, a vrata automobila istovremeno otvorila. Izašli su oni momci u dugim kaputima pa otvorili zadnja vrata i izvadili bejzbol palice sa zadnjeg sedišta. Sakrili su ih ispod kaputa, zalupili vrata, obazreli se oko sebe i krenuli. Imali su pred sobom deset metara pločnika, pa su onda morali da pređu ulicu, i još deset metara pločnika. Kretali su se lako. Krupni, samouvereni tipovi, okretni,

dugog koraka. Ričer se odgurnuo o zid i presreo ih kad su zakoračili na njegov ivičnjak.

„U uličicu, momci“, reče.

I izbliza su ostavljali utisak. Kao par, zaista su izgledali zastrašujuće. Mladi, koju godinu mlađi od trideset. Teški, nabijeni čvrstim mesom koje nije bilo baš sasvim od mišića, ali je delovalo kao da jeste. Širokih vratova, sa svilenim kravatama, u košuljama i odelima koje nisu naručili iz kataloga. Palice su im bile skrivene uspravno, s leve strane ispod kaputa, čvrsto su ih držali levom šakom preko postave džepova.

„Ko si ti, dođavola?“, upita ga tip zdesna.

Ričer ga okrznu pogledom. Onaj što progovori prvi obično je dominantna polovina svakog tima i u ovakvim situacijama „dvojica na jednoga“ prvo obaraš dominantnog.

„Ko si, dovraga?“, ponovio je.

Ričer zakorači ulevo, malo se okrete, blokirajući pločnik i usmeravajući ih ka uličici.

„Poslovni menadžer“, reče. „Hoćete isplatu, a ja sam momak koji će vam isplatiti.“

Tip zastade. A onda klimnu glavom. „Važi, ali zajebi uličicu. Obavićemo to unutra.“

Ričer odmahnu glavom. „Nije logično, prijatelju. Plaćamo vas da se držite van restorana, počevši od sada, je l' tako?“

„Imaš novac?“

„Naravno“, kaza Ričer. „Dvesta dolara.“

Pošao je ispred njih i ušao u uličicu. Dočekala ih je para iz kuhinjskih ventila. Mirisala je na italijansku hranu. Pod nogama su krckali otpaci i krupan pesak, i zvuk Ričerovih koraka odbijao se o zidove od stare cigle. Zastao je, okrenuo se i stajao tako, kao nestrpljiv čovek kog zabavlja njihovo oklevanje da pođu za njim. Njihove siluete ocrtavale su se na crvenom odsjaju saobraćaja što je čekao na semaforu iza njih.

Pogledali su u njega, pa onda jedan u drugog i krenuli napred, rame uz rame. Ušli su u uličicu. Bili su opušteni. Krupni momci puni samopouzdanja, s palicama pod kaputima, dvojica na jednoga. Ričer je malo sačekao pa prošao kroz oštru dijagonalnu liniju granice između svetlosti i senke. Onda je ponovo zastao, pa se pomerio u stranu kao da ih propušta da prođu. Iz učtivosti. Oni su nastavili napred. Prišli su blizu.

Desnog tipa je udario laktom sa strane u glavu. Za to ima mnogo opravdanih bioloških razloga. Uopšte uzevši, ljudska lobanja je tvrđa od ljudske ruke. Pri udarcu šakom u lobanju, šaka strada prva. Bolje je laktom. I bolje je sa strane u glavu nego spređa ili otpozadi. Za to postoji složen evolutivni razlog. I zato je udario laktom, u stranu. Bio je to kratak i snažan udarac, dobro usmeren, ali tip je ipak ostao na klimavim nogama jednu dugu sekundu. A onda je ispustio palicu. Skliznula mu je ispod kaputa i udarila o zemlju jednim krajem, uz glasno drveno *klonk*. Potom ga je Ričer ponovo udario. Istim laktom. U istu stranu glave. Isto onako odsečno, iz kratkog zaleta. Tip se srušio kao da su mu se pod nogama otvorila neka vrata na tlu.

Drugi tip je bio krenuo u akciju. Uhvatio je dršku palice desnom rukom, pa onda i levom. Već ju je bio izvukao ispod kaputa i zamahnuo, ali napravio je grešku kakvu pravi većina. Zamah mu je bio predugačak i previše nizak. Hteo je da izvede masivan udarac po sredini Ričerovog trupa. To je pogrešno iz dva razloga. Veliki zamah zahteva vremena. A od udarca koji cilja u sredinu tela lako je odbraniti se. Bolje je ciljati visoko, u glavu, ili nisko, u kolena.

Takv udarac se prima tako što se pride bliže, i to što pre. Silina udarca je proizvod težine palice i brzine zamaha. Čista matematika. *Masa puta ubrzanje daje silu inercije*. Protiv mase palice ne možeš ništa. Ona je ista gde god da se palica nalazi.

To znači da moraš sprečiti brzinu. Moraš prići blizu i uhvatiti je dok je još u zaletu. Dok je još u prvom deliću sekunde ubrzanja. Dok je još spora. Eto zašto je veliki zamah loša zamisao. Što je zamah duži, trebaće ti više vremena da palicu ponovo pokreneš napred. Više vremena poklanjaš protivniku.

Ričer je bio tridesetak centimetara od njega kad je zamahnuo. Motrio je na luk zamaha i uhvatio palicu obema rukama, nisko, pred stomakom. Pri zamahu od tridesetak centimetara gotovo da uopšte nema sile, samo bezopasan udarac po dlanovima. Onda sva sila koju se tip trudio da unese u udarac postaje oružje protiv njega samog. Ričer je zamahnuo zajedno s njim, naglo podigao palicu, zavrteo tipa i izbacio ga iz ravnoteže. Šutnuo ga je u članke, oteo mu palicu i udario ga njome u kratkom direktu. Upravo tako treba udariti – kao da ga guraš vrhom palice. Ne iz zamaha. Momak se srušio na kolena i tresnuo glavom o zid restorana. Ričer ga je udario nogom u leđa pa čučnuo pored njega i prikleštio mu grlo palicom, sa stopalom na njenoj dršci, a desnom rukom snažno pritisnuvši samu palicu. Levom rukom mu je pretražio džepove. Izvadio je automatski pištolj, debeo novčanik i mobilni telefon.

„Ko te šalje?“, upita.

„Gospodin Petrosjan“, prodahta ovaj.

To ime ništa nije značilo Ričeru. Čuo je za sovjetskog šahovskog prvaka po imenu Petrosjan. I za jednog nacističkog generala sa istim imenom. Ali nijedan od njih ne vodi posao reketiranja u Njujorku. Osmehnuo se kao da ne veruje svojim ušima.

„Petrosjan?“, reče. „Mora da se šališ.“

Uneo je mnogo podrugljivosti u svoj ton, kao da je od svih mogućih protivnika njegovih šefova Petrosjan toliko nisko na spisku da je gotovo nevidljiv.

„Šališ se, zar ne?“, reče. „Petrosjan? Je l' on poludeo?“

Prvi tip je počeo da se miče. Polako je pomerao ruke i noge u nameri da ustane. Ričer je na sekundu nagazio jače palicu pa je brzo podigao i tresnuo njome prvog tipa po glavi. Vratio ju je na mesto za sekundu i po. Drugi momak je počeo da se guši pod njenim pritiskom na grlo. Prvi je mlitavo ležao na zemlji. Ne kao na filmu. Tri udarca u glavu, niko se dalje ne tuče. Umesto toga, biće bolesni i ošamućeni, i biće im muka nedelju dana. Jedva će moći da stoje na nogama.

„Imamo poruku za Petrosjana“, tiho kaza Ričer.

„Kakvu poruku?“, prodahla drugi tip.

Ričer se ponovo nasmeši.

„Tebe“, reče.

Zavukao je ruku u džep da izvadi etikete i lepak.

„A sad lezi mirno“, kaza.

Momak je ležao mirno. Samo je podigao ruku da opipa grlo. Ričer je odlepio papir sa zadnje strane trake, istisnuo debelu glistu lepka na plastiku pa mu snažno pritisnuo etiketu na čelo. Dvaput je prešao prstom s kraja na kraj trake. Na njoj je pisalo: *Mosto's već ima zaštitu*.

Poneo je palicu sa sobom pa uhvatio prvog tipa za kosu i podigao mu glavu. Opet je istisnuo mnogo lepka pa pritisnuo drugu etiketu ovome na čelo. Na traci je pisalo: *Ne počinji s nama rat oko teritorije*. Pregledao mu je džepove i našao potpuno isti sadržaj. Automatski pištolj, novčanik i telefon. Plus ključevi mercedes benca. Sačekao je da tip ponovo počne da se mrda. A onda je pogledao drugog momka. Puzao je na rukama i kolenima i pokušavao da skine etiketu s čela.

„Nećeš je skinuti“, dobaci mu Ričer. „Sem ako s njom ne skineš i dobro parče kože. Idi i prenesi naše pozdrave gospodinu Petrosjanu, a onda pođi u bolnicu.“

Zatim se ponovo okrenuo prvom tipu. Istisnuo mu je sav lepak iz tube na dlanove, pritisnuo ih jedan uz drugi i držao tako dok nije odbrojao do deset. Hemijske lisice. Povukao ga je za okovratnik, podigao i držao tako dok ponovo nije bio sposoban da stoji. A onda je bacio ključeve od kola drugom tipu.

„Pretpostavljam da si ti zadužen za vožnju“, reče. „A sad pali.“

Momak je samo stajao leteći očima levo-desno. Ričer zavrte glavom.

„I ne pomišljaj na to“, reče. „Ili ću ti otkinuti uši i nateraću te da ih pojedeš. I ne vraćaj se ovamo. Nikad više. Ili ćemo poslati nekog mnogo goreg od mene. U ovom trenutku ja sam ti najbolji prijatelj, važi? Jasno?“

Tip je samo zurio preda se a onda je obazrivo klimnuo glavom.

„Pali onda“, reče Ričer.

Tip sa zalepljenim rukama imao je problem s kretanjem. Nije bio u stanju da se pokrene. A drugi momak je imao problema s tim da mu pomogne. Nije mogao da ga uhvati za ruku kad mu nisu bile slobodne. Načas je razmišljao pa je čučnuo pred njim i podigao se provukavši se između njegovih spojenih ruku, pa ga podigao na krkače. Poneo ga je posrćući, pa zastao na izlasku iz uličice, ocrtavajući se kao silueta na pozadini bleštavo osvetljene ulice. Pognuo se, prebacio težište tereta na ramena, skrenuo i izgubio se iz vida.

Pištolji su bili berete M9, vojni, od devet milimetara. Ričer je nosio isti takav dugih trinaest godina. Serijski broj pištolja M9 urezan je u aluminijumski okvir, odmah ispod natpisa *Pietro Beretta*, koji je ugraviran na klizni mehanizam. Na oba pištolja registarski brojevi su bili izbrisani. Neko je upotrebio turpiju okruglog vrha i sastrugao ih iz

pravca cevi ka osiguraču okidača. I nije to izveo naročito elegantno. Oba magacina bila su puna sjajnih bakarnih parabeluma. Ričer je u mraku rastavio pištolje pa bacio cilindre, klizače i metke u kontejner za đubre ispred kuhinjskih vrata. A onda je okvire spustio na zemlju, zahvatio peska, sipao ga u mehanizme za paljenje i nekoliko puta pritisnuo okidače, sve dok se pesak nije zaglavio u mehanizmima. A onda je i njih bacio u kontejner. Telefone je smrskao palicama i ostavio parčiće na zemlji.

U novčanicima su bile kartice, dozvole i gotovina. Otprilike trista dolara ukupno. Urolao je novčanice i gurnuo ih u džep, a novčanike šutnuo u jedan ugao. A onda se uspravio i izašao na pločnik smešeći se. Prešao je pogledom po ulici. Ni traga od crnog mercedesa. Nestao je. Ušao je u prazan restoran. Orkestar je treštao, a tenor je izvijao junački visoke tonove. Vlasnik je bio iza šanka, zadubljen u misli. Podigao je pogled. Tenor je stigao do krajnje tačke, a violine, violončela i basovi su zujali iza njega. Ričer je odvojio novčanicu od deset dolara iz ukradenog svežnja i spustio ih na šank.

„Za tanjir koji su razbili“, reče. „Predomislili su se.“

Čovek je samo pogledao u novac i ništa nije rekao. Ričer se okrenuo i izašao napolje. Na drugoj strani ulice video je onaj par iz restorana. Stajali su na suprotnom pločniku i posmatrali ga. Pepeljasti tip s brkovima i tamnokosa žena s akten-tašnom. Stajali su, uvijeni u kapute, i gledali ga. On je prišao svom automobilu i otvorio vrata. Ušao je i upalio motor. Pogledao je preko ramena, u saobraćajni tok. I dalje su ga posmatrali. Uključio se u saobraćaj i pritisnuo gas. Kad je odmakao jedan blok, pogledao je u retrovizor i video kako je tamnokosa žena s akten-tašnom iskoračila na kolovoz, istegla vrat i gledala za njim. Zatim su blesnula neonska svetla i zaklonila je.

DVA

Garison je mesto na istočnoj obali reke Hadson, gore u okrugu Patnam, udaljeno oko devedeset tri kilometra od Trajbeke. Kasnih jesenjih večeri saobraćaj nije problem. Jedan punkt za naplatu putarine, prazna parkirališta, pa možeš da voziš onoliko brzo koliko se usuđuješ. Ali Ričer je vozio oprezno. Njemu je bio nov taj običaj redovne vožnje od tačke A do tačke B. Bilo mu je novo čak i to što *ima* tačku A i tačku B. Osećao se kao tuđinac u uređenom nastanjenom predelu. I kao i svaki tuđinac veoma se trudio da se kloni nevolje. I stoga je vozio dovoljno sporo da ne bude primećen i puštao je okasnele putnike što se vraćaju iz grada s posla da promiču u svojim brzim limuzinama s njegove leve i desne strane. Trebalo mu je sat i sedamnaest minuta da pređe ta devedeset tri kilometra.

Njegova ulica je bila veoma mračna jer se nalazila duboko u slabo naseljenom ruralnom kraju. Kontrast u odnosu na svetlosti velegrada nije mogao biti veći. Skrenuo je na prilazni put prema kući, i zraci farova su poskakivali i na momente osvetljavali gusto rastinje pored asfalta. Lišće se

sušilo i postajalo smeđe, pa je izgledalo nekako neprirodno živopisno na električnom svetlu. Prošao je poslednju krivinu i zraci su skrenuli ka vratima garaže pa obasjali dvojica kola koja su tu čekala, okrenuta prednjim krajem prema njemu. Panično je pritisnuo kočnicu, a njihovi farovi su se upalili, obasjali mu lice i zaslepili ga, dok mu je retrovizore ispunila jarka svetlost otpozadi. Pognuo je glavu da se skloni sa svetlosti i ugledao sa strane ljude kako trče ka njemu a zraci baterijskih lampi poskakuju pred njima u mraku. Izvio se na sedištu i video dve limuzine kako su se zaustavile odmah iza njega, s bleštavim reflektorima. Iz njih su izašli neki ljudi i potrčali ka njemu. Njegova kola su stajala nepomično, prikovana na jakoj svetlosti. Ljudi su promicali kroz svetlost i tamu i prilazili mu. Imali su pištolje i tamne prsluke preko odeće. Opkolili su njegova kola. Video je da neki imaju baterijske lampe pričvršćene za puščane cevi. Gomila ljudi bila je osvetljena s leđa, bleštavim farovima svojih kola. S reke se dizala magla i lebdela u vazduhu. Zraci svetla su sekli maglu i ukrštali se horizontalno u nekom mahnitom pokretnom obrascu.

Jedna prilika je prišla Ričеровим kolima. Jedna ruka se podigla i oštro zakucala na staklo kraj njegove glave. Zatim se ruka otvorila. Bila je to sitna šaka, bleđa i tanka. Ženska šaka. Neko je uperio baterijsku lampu pravo u nju i pokazalo se da ruka drži značku. Značka je bila u obliku štita. Blistavozlatna. U gornjem delu štita kočoperio se orao glave okrenute ulevo. Baterijska lampica se približila i Ričer ugleda natpis na štitu, zlatnim na zlatnom. Ričer je zurio u njega. Pisalo je: *Federalni istražni biro. Ministarstvo pravosuđa SAD*. Žena je pritisnula značku uz okno. Zvecnula je kad je dodirnula staklo. Viknula mu je nešto. Njen glas je dopirao do njega iz tame.

„Isključi motor!“, vikala je.

Nije video ništa izuzev svetlosti uperene u sebe. Ugasio je motor i nije čuo ništa sem magle u mraku i krckanja nemirnih čizama po šljunku svog prilaznog puta.

„Položi obe ruke na volan“, vikao je ženski glas.

Položio je obe ruke na volan i sedeo mirno, okrenute glave, gledajući u vrata. Otvorili su ih spolja, uključilo se svetlo i ukaza se ona tamnokosa žena iz restorana. S pepeljastim brkom uz sebe. U jednoj ruci je držala značku FBI-ja, a u drugoj pištolj. Pištolj je bio uperen u njegovu glavu.

„Izađi iz vozila“, reče ona. „Lepo i polako.“

Povukla se, prateći pištoljem kretanje njegove glave. Ričer se izvio i prebacio noge iz auta napolje, pa zastao, s jednom rukom na sedištu, a s drugom na volanu, spreman da stane na zemlju. Pred sobom je ugledao šest muškaraca na jarkom svetlu farova. A još ih je bilo iza njih. Ona žena se povukla još jedan korak. On je stao na tlo ispred nje.

„Okreni se“, reče ona. „Ruke na vozilo.“

Učinio je kao što mu je rečeno. Metal je bio hladan na dodir i klizav od noćne vlage. Osetio je ruke na svakom centimetru svoga tela. Izvadili su mu novčanik iz kaputa i ukradenu gotovinu iz džepa pantalona. Neko se progurao pored njega, nagnuo se unutra i izvadio ključeve iz brave za paljenje motora.

„A sad pođi ka onim kolima“, dobaci mu žena.

Pokazala je bedžom. On se upola okrenuo i video svetlosne zrake u magli, metar od njegovih nogu. Farovi jedne od limuzina kod garaže. Pošao je ka njoj. Iza sebe je začuo glas kako viče: *Pretraži vozilo!* Momak u tamnoplavom pancir-prsluku čekao je uz kola pored garaže. Otvorio je zadnja vrata i odstupio. Na zadnjem sedištu je uspravno stajala akten-tašna one žene. Imitacija kože, s nasumično

utisnutim neravninama na površini. Smestio se unutra pored nje. Momak u prsluku zalupio je vrata, a istovremeno su se otvorila vrata s druge strane i žena sede pored njega. Kaput joj je bio otkopčan i videli su joj se kostim i bluza. Suknja je bila izbledelocrna i kratka. Čuo je šapat najlona i ponovo ugledao pištolj, i dalje uperen u njegovu glavu. Otvorila su se prednja vrata i pepeljasti čovek je kleknuo na sedište pa se protekao da uzme aktovku. Ričer mu je video blede malje na ručnom zglobu. I kaiš sata. Čovek je otvorio tašnu i izvadio svežanj papira. Pomerio je baterijsku lampu da osvetli hartiju. Ričer je video gusto kucani tekst i svoje ime, otkucano podebljanim slovima, u vrhu stranice.

„Nalog za pretres“, reče mu žena. „Tvoje kuće.“

Pepeljasti čovek se povukao iz kola i zalupio vrata. U kolima zavlada tišina. Ričer je čuo korake kroz maglu. Zvuk je zamirao. Ženu je načas obasjala svetlost spolja. Onda je pružila ruku i uključila osvetljenje u automobilu. Bilo je toplo i žuto. Sedela je postrance, leđima uz vrata, kolena okrenutih ka njemu, ruke s pištoljem oslonjene na naslon sedišta. Ruka je bila povijena, s laktom na polici iza naslona, tako da je pištolj bio lepo smešten i uperen u njega. Bio je to zig-zauer, velik, efikasan i skup.

„Noge ravno na pod“, reče mu.

Klimnuo je glavom. Znao je šta hoće. I dalje je bio leđima naslonjen na vrata sa svoje strane, a stopala je zavukao pod prednje sedište. Tako mu je trup bio nezgodno iskrenut u stranu, tako da bi, u slučaju da pokuša da se pokrene, imala vremena da mu raznese glavu pre nego što stigne bilo gde.

„Ruke drži da mogu da ih vidim“, reče ona.

Ispružio je ruke i šakama obuhvatio naslon za glavu sedišta ispred sebe, a bradu naslonio na rame. Gledao je iskosa

u cev zig-zauera. Bio je postojan kao stena. Iza cevi, prst joj je bio čvrsto na okidaču. A iza toga nalazilo se njeno lice.

„Dobro, sedi mirno“, reče.

Lice joj je bilo bezizražajno.

„Ne pitaš zašto sve ovo“, reče ona.

Nije zbog onog što se desilo pre sat i sedamnaest minuta, reče on u sebi. *Nema šanse da sve ovo organizuju za sat i sedamnaest minuta.* Čutao je i sedeo potpuno mirno. Bio je zabrinut zbog pobeleglog zgloba na prstu obavijenom oko okidača zig-zauera. Događaju se i nezgode.

„Ne želiš da znaš zašto sve ovo?“, upita ona.

Tupo ju je pogledao. *Nemam lisice,* pomislio je. *Zašto?* Žena sleže ramenima. *U redu, neka bude po tvome,* kazala je tim pokretom. Lice je zurilo u njega. To nije bilo lepo lice, ali je bilo zanimljivo. Karakterno. Ima otprilike trideset pet godina, znači da nije stara, ali ima bore kao da je često pravila grimase. *Verovatno se više mrštila nego što se smejala,* pomislio je. Kosa joj je bila potpuno crna ali retka. Videlo joj se teme. Teme je bilo belo. To joj je pridavalo neki umoran i bolestan izgled. Ali oči su joj blistale. Pogledala je mimo njega, napolje u tamu, kroz prozor automobila, tamo gde su mu preturali po kući.

Osmehnula se. Prednji zubi su joj bili malo ukršteni. Desni je bio malo iskrenut u stranu i za delić preklapao levi. Zanimljiva usta. Nagoveštavaju izvesnu odlučnost. Roditelji joj to nisu ispravili, a kasnije ni ona. Mora da je imala prilike. Ali odlučila je da se drži prirodnog izgleda. Verovatno ispravan izbor. To je davalo osobenost njenom licu. Izvestan karakter.

Ispod glomaznog kaputa bila je vitka. Odgovarajući crni žaket uz suknju, žućkasta bluza preko malih grudi. Bluza je izgledala kao da je od poliestera i prana mnogo puta. Padala

je do pojasa suknje. I ona je bila iskrenuta u stranu pa joj se suknja podigla do polovine butina. Noge su joj bile mršave i čvrste ispod crnog najlona. Kolena je priljubila jedno uz drugo, ali između butina je bilo prostora.

„Hoćeš li, molim te, prestati to da radiš?“, kazala je.

Glas joj je zvučao hladno a pištolj se mrdnuo.

„Šta da radim?“, upita Ričer.

„Da mi gledaš noge.“

Podigao je pogled ka njenom licu. „Pa valjda je normalno da odmerim od glave do pete onog ko mi uperi pištolj u glavu, zar ne?“

„Voliš to da radiš?“

„Šta?“

„Da gledaš žene.“

On sleže ramenima. „Pa valjda je bolje nego da gledam u neke druge stvari.“

Pištolj se pomerio bliže. „Nije zabavno, govнару. Ne sviđa mi se kako me gledaš.“

„Kako te gledam?“, upita on.

„Znaš ti kako.“

„Ne, ne znam“, odvratio je.

„Kao da mi se nabacuješ“, reče ona. „Odvratani si, znaš.“

Čuo je prezir u njenom glasu i zagledao joj se u retku kosu, u namrštene obrve, u iskrivljen zub, u žilavo, sasušeno telo i taj smešni jeftini kostim poslovne žene.

„Misliš da ti se nabacujem?“

„Pa zar ne radiš to? Zar ne bi to voleo?“

On ponovo odmahnu glavom.

„Ne dok ima pasa na ulici.“

Sedeli su u napetost, neprijateljskoj tišini gotovo dvadeset minuta. A onda se onaj pepeljasti tip s brkovima vratio do

kola i seo na suvozačko sedište. Otvorila su se vozačeva vrata pa uđe i drugi čovek. U ruci je držao ključeve. Gledao je u retrovizor sve dok mu žena nije dala znak klimanjem glave pa je upalio motor, prošao pored Ričerovog parkiranog džipa i nastavio ka putu.

„Da li mi je dozvoljen telefonski poziv?“, upita Ričer. „Ili možda FBI ne veruje u takve stvari?“

Pepeljasti tip je zurio pravo preda se, u vetrobran.

„U nekom trenutku u rasponu od dvadeset četiri časa“, reče. „Postaraćemo se da ti ne budu uskraćena tvoja ustavna prava.“

Žena je držala zig-zauer nedaleko od Ričerove glave celim putem nazad do Menhetna, devedeset tri kilometra kroz mrak i maglu.